

Protonstrålbehandling vid Skandionkliniken

Thomas Björck Eriksson, överläkare på Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Projektet startade januari 2003, i juni 2011 togs första spadtaget till Skandionkliniken i Uppsala. Halvårsskiftet 2015 ska den första protonstrålbehandlingen genomföras.

Huvudrapport från SPTC (Svensk partikel terapicentrum)

Medicinska fördelar finns vid proton jämfört med fotonbestrålning vid alla tumörgrupper som strålbehandlades. Nationellt centrum med distribuerande kompetens organisatoriskt fristående från men fysiskt nära Akademiska sjukhuset. Rapporten publicerades 2005

Skandionkliniken skapades för att visa den vetenskapliga evidensen för protonterapi jämfört med modern svensk fotonterapi. ”Sverige ska vara med och skapa evidens”, sa politikerna. Evidensgraden har inte ökat och anläggningarna runt om i världen är oftast privata.

Skandionkliniken är en helt ny klinik med helt ny sjukvårdsmodell.

Den är nationellt samägd, alla landsting/regioner betalar hälften av årskostnaden som ett abonnemang, i relation till respektive landstings befolkningsunderslag. Andra hälften betalas som en faktisk kostnad per fraktion. Därmed har alla landsting tillgång till kliniken.

Anläggningen är dimensionerad för behandling av 2500 patienter per år (10-15%), 37 000 fraktioner per år. Majoriteten av patienterna, 80 %, behandlas inom ramen för vetenskapliga studier.

Kliniken är privat men kommer att köpa anestesi och provtagning från Akademiska sjukhuset.

De cancertyper man startar med är CNS, Hodgkin, bäcken, prostata, gyn och barncancer.

Protoner ger minskade doser till riskorgan, minskar risken för utvecklande av sekundär malignitet, minskar skadorna i organen bakom samt minskar helkropps-dosen med 50 %. Detta då man kan koncentrera stråldosen till rätt område.

Thomas jämför protoner med chilisås, först kommer inget, så kommer inget så kommer allt till ett koncentrerat ställe.

Protoner beter sig som fotoner vilket gör att dosen från fotonbehandlingen kan användas.

Sammanställt av Malin Isaksson för RDK-styrelsen